DONALDAS

Kajokas

karvedys pavargo nugalėti

EILĖRAŠČIAI

Nacionalinės kultūros ir meno premijos laureatai
SERIJOS KNYGA NR.10

Kajokas

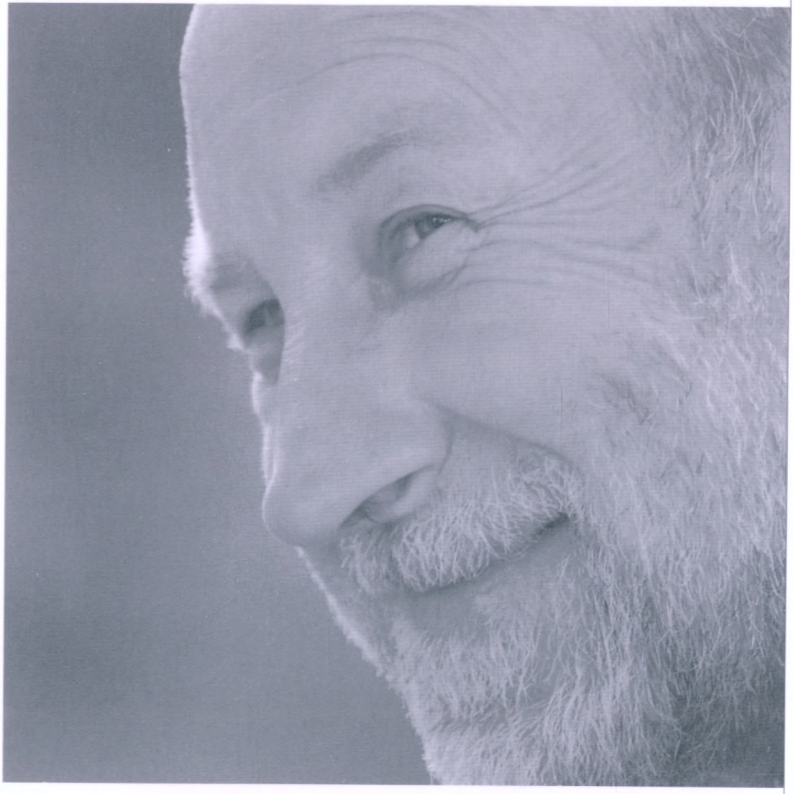

NUOTR. © NARCIZAS FREIMANAS

K

Donaldas Kajokas

DONALDAS

Kajokas

karvedys pavargo nugalėti

EILĖRAŠČIAI

Lietuvos
rašytojų sąjungos
leidykla
Vilnius

UDK 888.2-1

Ka-167

ISBN 9986-39-383-3

NACIONALINĖS KULTŪROS

IR MENO PREMIJOS LAUREATAI

KNYGŲ SERIJA NUO 2001 M.

KNYGOS IŠLEIDIMĄ RĖMĖ

KULTŪROS MINISTERIJA

© Donaldas Kajokas, 2005

© Iliustracijos, Jūratė Stauskaitė, 2005

© Apipavidalinimas, Romas Orantas, 2005

© Lietuvos rašytojų sąjungos leidykla, 2005

Neįmanoma būti doram nekaltai

SENT-JUST

Kleboniškio sonetas

šlaito papėdėje ganės ožka, vyras
šienavo pievą, pakėliau akis: du
žmonės kopė į kalną, moteris ir
paauglys, mus skyrė gal puskilometris

praeivių čia reta, jiedu mane pastebėjo,
sumosikavo rankomis, kažką lyg ir
šaukė, mačiau, bet negirdėjau, prisiminiau
ankstyvojo Kurosavos filmą: ta pati

vos kibirkščiuojanti dobiliena, begarsė
spragsinti erdvė. Nueidamas grįžtelėjau
į šienaujantį vyriškį, valandėlei

jo judesiuose atpažinau a. a. savo
tėvą, o prieičiau, tarkim,
ir neturėtume apie ką šnekėti

pašnekesiai, vėlyvieji

* * *

medituoju retai, keletą
kartų per mėnesį, sykiais
gailiuosi, o sykiais sakau
kad mano vidinė kelionė
įgijo naują dimensiją. Kaimyne
Dieve, matomės itin retai, todėl
nenusibostam, nespėjame
nusišnekėti – pasibūnam
pasisėdim
pasinesiklausinėjam

kirvio darbas

man jau visokios formos
tinka, visokie pavidalai: *sacrum* /
profanum

kadaise buvau prisijaukinęs
subtiliąją žodžio meistrystę, ją
dažnas pastebi, mėgsta, metas
prisipratint ir jos seserį
dvynę – šerpetotą moteriškutę

grubiai išsišovusiais
ąžuoliniais skruostikauliais, neva
išduodančiais atvirą meistro
nemokšiškumą, patinka

kirvio darbas

mergaitė, vardu Zhuangzi

eilėraščiai dienoraštėja, dienoraščio
rezginys retėja, stengiuosi nesistengti,
kad ir taip: upė, tiltas, Zhuangzi ir sako:

„tai siaučia strepečiai,
tai džiaugias!“ „tu ne žuvis
iš kur žinai kad jie džiaugias?“

„tu ne aš
iš kur žinai kad aš nežinau jog jie
džiaugias?“

taip ir pasišnekam vakar prieš Kristų aną
pavasarį patvinusi Neris du batai smėlėti
pusantro ir toji mergaitė apsiavusi kojinėmis

numegztomis iš vorų sudžiovintų

* * *

vėl padaugino raminančiųjų turėjo
nusipirkusi bilietą į Cholinos šokių
spektaklį bet bala žino kur galėjo
nuklysti tad prigulė valandėlei

nubudusi klausia kiek valandų (buvo
pusė šešių)

ko taip anksti atsikėlei, nustebo
aš neatsikėliau, sakau
dabar vakaras

* * *

gudrus išmislas dviratis, ypač
vasarą, mini pedalus, pakelėse
ganosi karvės, pasišneki su jomis,
pamūki

aure – ir mano poezijos takiukas
vinguriuoja paupin, iš tiesų eina
į pabaigą, ir nepašvilpsi

nunc et in hora mortis nostrae

kvailas karališkas vapsvas arlaviškių alyvose
šunelę suvisam rugpjūtį kaži kur nuklydusią

ir lietsargį, tą vis dar vėjo nešamą, tą mėlyną
vėlyvu parku, pro mečetę, linkui vėlinių

kotrinos meškiną, šalnų delnais išglostytas
giles žmonos chalato klostėse

du tris eilėraščius homero juoką mato pasiją
ovalo formą zhuangzi-drugelio meditaciją

ir keistą sapną prieš kalėdų rytą – švelniai snieginą
tatjanos šypseną senam oriam oneginui

ką dar?
gal miglą pakumpry
ir rainerio marijos rilkės gando negandą
– dabar ir rožės miego valandą –

tiltas

lig šiolei kartais aš sapne vejuos
raudoną lapę, vėjas, lietūs merkia
staiga sustoju paupy – ai, tuščia jos...
ir sugrįžtu iš sapno permestu per Verknę
spurgeliais karklų ir balutėm apipiltu
senu senu Paryžiaus tiltu

* * *

davė ir dribtelėjo, tiesiog fiziškai
jaučiu kaip žylu, vertas esu

Dievo (esu)

šitaip norėčiau gyventi man likusį
laiką, šitaip, pakuždom, viduržiemį
tuščioje paupio kavinėje mačiau
tokį drūtą žmogelį, jis daužė indus
mojavo staltiese kaip vėliava paskui
ištrūko į lauką atsigulė ant menčių
pusnyje ir staugė savo moteriai:
– žiūrėk,
toj lyty dega žvakė!
– nurimk... nesijaudink... tau negalima
nervintis...
– dvi žvakės! jau trys!

ir moters atodūsis: „Nematau...“

sakai ten buvo lubinai numėlę
ir vakaras ten buvo slinko kalvomis
toks ilgas švytintis toks lėtas traukinys
ar liko kas?
– Taip. Ūkesys į sielą
įsėlinęs pagūžomis

daržuose aukštynkojo

besiblaškantį, kaži ko vis
nerandantį septintąjį nuomario
rudenį skambinantį visais pasaulio
telefonais baisiai lietingą valandą ryto
gaudantį taksi su išlaisvinto džino
buteliu užantyje išgaubtais priemiesčiais
šlepsintį skradžiai pro adatos skylę
galingai riaumojantį suplėšytomis
kupranugario prusnomis tekšint
purvui rankų tarpupirščiuose et kare
kaip kare daržuose aukštynkojo tra
ta ta balsvais garstyčios grūdeliais, – prisiminiau save tokį
tave, paptels, sakau
koksai šapelytis ant peties
ir sulūši

* * *

štai vakaras ateina, jus aplanko
kažkas nelaukiamas ir būna lig aušros
ir išalsuoja orą kambariuos
ir dulkes pavagia nuo taurių ir palangių

tada žingsneliais moters ar vagies
nutolsta, durų veriantį skambutį
išgirdęs irgi krūpteli truputį
– vieni aplanko o kitų ilgies

BMW

Petrašiūnuose
dviračiu smagiai riedant nuo kalniuko
prie šaligatvio mane ėmė „spausti“ šieno
spalvos BMW – geltonsnapiui už vairo buvo
smalsu pasižiūrėti kaip aš kratysiuos
per išmuštas duobes

beveik pageltus fotografija

va aš – verkiantis, nubrozdintais
keliais, klišas, su arbatiniu
šaukšteliu rankoje

o va gandras paraistėje –
        oi, oi! – išdidus kaip bažnyčia

* * *

Eliné, Eliné, ôtez vos mains de mon coeur!
OSKARAS MILAŠIUS, Lassitude

eilutės vidury akis ūmai sustabdo
išvargusių grakštumo angelas mergaitė:
„nėra kelių sugrįžt į rankų sapną
visi keliai skirti iš jo išeiti“

„o kas išdrįs jį prisimint kaip knygą
ar taps išmintingesnis nors per plauką?“
„galbūt. tačiau įgis vienatvę tartum ligą
ir vienumą kaip slaugę“

pašnekesys lapkričio pradžioje

šnekėjomės telefonu, tarstelėjau,
kad ničnieko nenoriu, visiška apatija,
sako, atsisėsk ir sėdėk, pasigyrė:
stuburo operuoti nereikės, daktaras
patarė gydytis akupunktūra ir masažu

o iš mūsų čiaupo vėlei nebėga karštas
vanduo ir dar gerą pusmėnesį nebėgs,
lauke žvarbu, lyja dažnai, vaikštau
susigūžęs, miegot įpratau šuniškai
susirietęs, kinkos amžinai drėgnos

girdėjau, kandidatas į miesto merus
sakėsi „čystakraujis lietuvis esąs“, dar
ir bulvės baigėsi, todėl nenoriu atsisėst
ir sėdėti, nenoriu būti kantrus, šiandien
labiau už viską norėčiau neištverti

bet gėda prisipažinti – pamiršau
kaip šitai daroma

irgi

R.

jau netiki kad bausmė bus
sušvelninta kalėjime žaidžia
šachmatais prašo atsiųsti
literatūros (irgi apie šachmatus)

netiki bet savo padėties dar
nesuvokia. O mano procesas
tęsias nors nuosprendis
ir durnam aiškus: senatvė

iki gyvos galvos

irgi

moteris o gal apie sielą

ji sunkiai serga nors tiesą sakant
yra kur kas sveikesnė nei anksčiau
kai neva žydėte žydėjo

ryja tabletes saujom dažnai guli
ligoninėse nesugeba nė sriubos
išvirt o sveikesnė

niekas tuo netiki (gal net nežino)
baisiai jos gailisi, kartais ir aš

tuomet išeinu į lauką pastoviu
basas ant žemės
atlėgsta

eilėraštis
apie prasilenkiantį laiką

graži pora bet iš tolo, moteris ir vyras
ne jis jai nelygus o ir praeitis ne ne
jų nesieja dvi vienišystės iš arčiau
persenusių meilužių nykus prisirišimas
šlytis dugno šlynas, prasilenkiant moters
balsas –
durpsvas
rugsėjo
dilgių
velvetas, dievaži
prieš kelias dienas mačiau lygiai
tokį, kai išvedžiau kalę
į lauką. Laikas šalikelėje buvo
išdėliotas kone tobulai

* * *

jaunas gyreis eilėraštį damai
parašysiąs kilnaus anapesto
aukštu stilium – baroko fontanai
sruogų žaismas užuomina gesto
subtilus „je n`sais pas“ ir mažytė
karieta – melavai Dievas mato
nemokėjai tada taip rašyti
o sakei kad nėra adresato

šerkšnoti skalbiniai

– žvarbus tautodailės motyvas –

jos suveja virvę
o virvė iš augalo
o augalas iš angelo
o angelas iš virvės

jos nuveja angelą suveja augalą
virvę ir miršta žiūrėdamos į vėjuje
tirpstančius veidrodžius – miršta
ir nesulaikysi

Nyka Dangus

užversti sąsiuvinį, pamiršti visus
tuos konfucijus, sokratus, tuos
laozi ir kitus „žinau, kad nežinau“
gudročius, lengva pasakyti

citata: „Mano dangus, kuriame
gyvenu, yra mano nežinojimas,
kas yra dangus“

išdidžiai, kantriai
vienišas Nyka

norėčiau kai ką pasivogti
iš jo kūrybos, keletą prancūziškų
niekučių

(kuriuos galbūt pats
atiduotų)

* * *

sniego pusnys kieme ir staliukas

prie jo stovinti moteris

moteris žiūri į sniegeną, sniegena
žiūri į apsnigtą kinrožių krūmą,
krūmas žiūri į pinčerį, pinčeris į mane

aš žiūriu į tą moterį
į jos krūpsinčią nugarą, keistas
gimtadienis

* * *

Gintaro Gutausko atminimui

gal tu ir išlošei kas žino Gutai
žaidimas baigtas dirsteli žemyn
kalnų ereliai virto kalakutais
gazelės karvėm nutampytais tešmenim

ir palaidūnai vėlei glaudžias prie namų
o kas jiems lieka senstantiems poetams
šykštumą kantriai versti taupumu
gašlumą meile moterims mylėtoms

nėr kam dainuot nei būgnyt pats matai
vieni surado kvailio pasagėlę
kiti nerado tie juodžiausiai prasigėrę
treti – treti pražilome, juodai

drugelis, ar kas ten toks

taigi – ar Zhuangzi susapnavo drugelį ar drugelis vis dar sapnuoja kad jisai Zhuangzi? kas yra kas ilgai ilgai galvojo Zhuangzi bet nieko nesugalvojo tad stvėrė prisnūdusį drugelį už ūso: na, senas kriene, pafilosofuok! – mielai,

tik tu
pirma
padru,geliuok

būtų gražus eilėraštis

mintis Šarkyje gulint prie
senelio Jurgio ežeriuko veidu
į tykiai vibruojantį dangų:
„Paukštis
    jaučiantis
        aukščio
            baimę...“

būtų gražus eilėraštis
jei sugebėčiau jame
šį tą pakeisti taip
kaip yra

sninga Ugnei

Sninga. Stovi mergytė kieme.
Pirštas burnoj,
        sparneliai šiek tiek sukelti į viršų

snaigės atsispindi
        viena nuo kitos
                viena nuo kitos viena

pamiršo

Mk 16, 1

štai takas, juo skubančios moterys trys
ryšely aliejai kvapnioji mira
štai – aš ir paklydus avelė aušra
nes meilė galbūt ir yra mirtis
kurios galbūt ir nėra

vėlyvieji

o angele man uždedi rankas
ant kairiojo peties
ir temstant suvibruoja – kas? –
prie pat širdies

nė žodžio viešpačiui daugiau
neištari, aš pats
labanakt tykiai atsakau
užmerkiu upes

skrynelė Kotrinoms gaudyti

tikrai čia ta skrynelė, ta, o raktas, jis vilnonių
siūlų kamuoly, bet kaip paimti raktą, pradėk jį
megzti, kai baigsis siūlai, nereikės ieškoti, gerai,
bet kur tas siūlų kamuolys, taigi sakau skrynelėje

Augustinas, Anzelmas, Tomas Akvinietis, Descartes'as, Kantas* etc.

„Dievo nėra...“ – eilutė iš gimnazistės
eilėraščių pluošto. Akibrokštas, apokrifinė
Dovydo psalmė, slaptoji lamų doktrina,
summa poetica, Dievo įrodymas neigimo
būdu, bala žino kelintas, bet šįsyk logiškai
skaidrus, patikimas –

„Dievo nėra
pati mačiau“

* *Mąstytojai, bandę įrodyti Dievo egzistenciją*

* * *

aš mirsiu rudenį bus pusė keturių
dar neišaušus ramų spalio rytą
kažkas sustos prie lango uždaryto
mėnulis? karieta? – – – neįžiūriu
matau tiktai kad rudenį kad tykiai
ir kad aš perskaičiau tai savo knygoj
artėjant aušrai pusę keturių

poezijos menas, vėlyvasis

– haiku Viktorui Rudžianskui –

nueina eilu
tė nuklibikščiuoja, žiū –
jau ir partolsta

lietus ir moteris

lietus, nervingai priglausta ranka
prie stiklo, iš vidaus, ir vis smarkiau
lietus tas pliaupia nusisukt ar ką
naktis perono pliurzė bėgių atšaka
bet nieko nieko prieš akis daugiau
tik tas lietus ta moteris lange
lietus ir moteris...
– o pabaiga?
– už ją tik Dievui atsakau

* * *

lengvai gyvenimas mano lengvai lengvai
antai ledo šlaitas raganų bokštas šeši langai
aš sėdžiu, rogutės – ek! – pačios į kalną į kalną
o vėjas ausin žioplas mocartas švilpčioja švelniai
lengvai (gyvenimas mano) lengvai lengvai

Vilnius, arba vandens forma

antanui a. jonynui

šerkšno angelas po kriokliu
tas krioklys po ledu
verpetuojančioj rankoje angelo

žėri miesto taurė
tykiai kakšinčių kirvių miglos sklidina
iškalta
iš vandenio

kapinaitės ant kairiojo neries šlaito

ko dairais skarmaluota būtybe bijūno?
– nerimi pro mane sunkiai nešamo kūno

o ant mano pečių
mano priešo galva
mano priešo galva
– bet užtat negyva

valtininkas

– sonatina es –

šypsniu palies, ir Jobo sapno šaltį
pajutusi išvysite dvivietę valtį
ir tirštą upės ižą ir žolės
gal bruknės žybsnį irkluose drugelio
gauruoto spindulingo žalio
palies bet gal pasigailės

adresas

...eilučių, paprastų kaip sniegas...
VAIDOTAS DAUNYS

sniegas
sniegas yra
sniegas yra tyla
sniegas yra tyla žvilgsniui
„sniegas“, „yra“, „tyla“
sniegas yra
sniegas

šįryt
iškišus švieskvailę galvą pro langą
iš koh 6, 9

* * *

„...tikiu tave šerkšne tikiu
tave zyle tikiu tave
Viešpatie bet myliu
labiau nei tikiu...“ – Lozoriau,
kas tai, nejaugi mirtis?
– Ne, tai Kalėdos.

* * *

dabar paklausyk: ten priklydęs paskendęs
kiemelis žolynuose snaigės ten kvapnios
ten ežero kalnas saldaus melo krantas
ten gulbė iš spindulio... – visa tai sapnas
o sapnas, jis šventas

karvedys pavargo nugalėti

2001-ieji. Patikslinimas

saulė

ir lango stiklą tvilkantis
balandžio dvyliktosios vėjas

populiarus šeštojo
dešimtmečio moterų oktetas:
kaštonai kaštonai,
spindi lapai žalsvai ir raudonai

mamos jaunystės daina, per Vilniaus
radiją. Ne:
rausvai ir geltonai

mirė dabartinio
mano amžiaus

* * *

ar mums verta keliauti toliau?
pailsai? mirtinai pailsau
būgnai trata tyliau ir tyliau
tartum sau

pėstija kelio dulkėse guli
jaunas vadas kovos vežime
iš akių panašus į mėnulį
o iš nuovargio – į mane

kalytė

vaikystėje, tikriausiai antradienį, kai praporščikas Nojus prie kareivinių tvoros autogenu virino skardinę valtį, atsimenu, su draugu vogėm to senio kalytę, temstant prie išvietės išardėme jos krūtinę, ten radome juodąją dėžę, dar plieno varžtelį, nė vienam iš mūsų netinkantį, nelyg visai iš kitokios gyvybės; dar bandėme nešti toliau nuo namų, tačiau šuns akių du galingi kriokliai, jie vis krito ir krito ant gruodo, kol išmušė griaudžiančią griovą, mudu puolėme slėptis į išvietę; tada per velnią pasirodė Dievas, jisai atjojo kaip moteris nuoga ant savo grožio ir užkalė išeinamosios duris ir langelį storomis sukryžiuotomis kojomis, labai ryškiai prisimenu – buvo lapkritis, gūdi antradienio pavakarė, kaimynas Nojus baigė virinti tą valtį

ir pradėjo snigti

senas motyvas

akligatvio vingis žibintas
tik vaistinės gaila nebėr
kelsies anksti? septintą
lygiai? lygiai, *mon chère*

atverstas blokas o bleiko
bleiko jau nesuprantu
tik tik pasagėlės laiko
langinės į mūrą du du

pūga kiaurąnakt, švinta
neprigulei? ne, *chère amie*
du du tūkstantieji žibintas
tik tik išmušta akimi

capricciozo

karvedys pavargo nugalėti bet lemtis buvo
negailestinga – ir šįsyk nepasisekė vargšui
garsiajame netikėjimo mūšyje tik trečdalis
riterių žuvo o ir tie su visais šarvais nužengė
tiesiai į dangų pergalingas žygis tęsias
ir nematyti nei krašto nei galo

* * *

rugpjūtis artinas ruduo
gražu man tikra trokštu to
gal suturės gal pasakys –
suūžusia šiaudų ugnim
žiūrėdama man į akis
ar mirsi siela su manim?

Lozorius

aš baigiau, aš daugiau negalvosiu
lai galvoja nendrynas dėlė
utėlės nutarkuota panosė
apsnigta Kefo tinklo skylė
lai galvoja tarmė knibždėlynė
kriauklių gaudžiančių pratisai
Mortos rankos Marijos medinė
sagė, balsas – prisėsk, pailsai

parkeliauti? iš kur parkeliauti?
išropoti švieson ir krutėt
šliaužt riaumot moteriauti aklauti
muštis sau į krūtinę – kaltė
ne tokia jau ir didelė, būna
didesnių būna didingesnių
gajesnių gašlesnių palaidūnų
neišėjusių net iš namų

blėstant minčiai drobulėn įplyšiu
– o Jeruzale! tu per skaisti
tu neši tiktai kalną o kryžių
neša vyrai prie jo prikalti

* * *

upelis, pieva...

randais suaugę žmonės
kažkokie

ir mūs narsa nepastebėti šito

politika

plačiai išsidrėbus fotelyje postringauti
atseit toji druzgnų akių dama – užjūrio
grafomanė o jos tėvai pabėgo iš Lietuvos
palikę tėvynę nelaimėje, – dievaži,
tikras šūdmaišis!

dabar ištisą pusdienį tūno mebliuotoje
kūdroje, veidas drebučiuose, galvoja
apie visišką abstinenciją bala žino kas tądien
įžnybo uodegon bet šaukštai po pietų

ir šakutės ir sutrėkšta varlė
orfiko kepurėje

vi - durnaktis

kūkčiosiu riebiais kauliukais žaisiu
ir sukčiausiu plėšiu durnių dainą
moterį parduosiu tėvą teisiu
dievą pasirišiu ir išeisiu –

taip kiekvienas vienąsyk išeina
naktį klausti kelio į Edeną
šieno kupetoj ieškoti
adatos į veną

Pr 4, 2

jis grįžta – kiečių plotais, per balas –
prisėda šalimais, puse
širdies regiu jo įkypas raukšles
puse širdies esu jo raukšlėse

įtraukę sprandus tylim svetimi
viena auka skirtingi aukurai
du broliai du varžovai du kariai
nedrąsiai susilietę petimis

meilės daina

paprašyk tik – veidrodėlio arba šambalos
„mū!“ koano karvės sūros kretos angelo
auskarų žvilgsniu žibuko krišnos puolusio
mozės rago vienuolyno kaip atodūsio
„jeigu Dievas davė proto, protas Dievo duos“
dar: mažų gležnų rožyčių šypsnio prievartos
paprašyk tik – paieškosiu prienų turguje
džiaugsme mano meile mano, mano durnmerge

uola prie upės

– japonų graviūra –

uola prie upės, jos viršuj
trys pušys, buivolas, šventovė,
mažiukė, susigūžus, stovi
delnais į upę, pamirčiui

* * *

vos juntamas salsvas
dvokas, tingulys
ant palaimos ribos bet dar
ne palaima, tiesiog

aleksotas, šaligatvis, šešiolikmetė:
stabteli, vogčia apsižvalgo, paseilina
du pirštelius ir pritūpus pavalo
bato galiuką – ir vėl tingulys
ir tas dvokiantis vėjas

nuo skerdyklos pusės, abudu

lietaus ir saulės siuvinys

„Mirtis atitolo“ – jie virpina švytintį
lietų liežuviais, jie šnervėmis,
pleiskanom virpina, narsiausias išnyra
iš dreskiančio rūbo: „Rabi, Judas, paniekinęs
Mocartą, vėl pabučiavo Saljerį!..“

gauruotoje žydo krūtinėje sulaiko
nuožmų atodūsį suspaudžia lig zeloto
kumščio lig niežo lig vorgyvio
krešulio bet man – aukso kryželiais
išsiuvinėtam ant perštinčio lašo – man

jau nebeskauda

kitoks ruduo,
arba bendraties paslaptingumas

Viktorijai Daujotytei

eiti namo
laukti tavęs
girdėti jūrą
klausytis muzikos
skaityti knygą
matyti medį
glostyti vaiką
žiūrėti į žvaigždes
mylėti
mąstyti
rašyti
liūdėti
tada jau
tada
tylėti: ruduo

kitoks

kaip atsisveikinimas
su
mirtimi

Septintasis angelas

Septintasis angelas
yra visiškai kitoks
ZBIGNIEW HERBERT

tasai kairiosios navos paveikslo šventasis kartais plačiai išsižioja ir ryja bažnyčion prasmukusius angelus, ant fosforuojančia ochra nutapyto stovo atverstas foliantas, hebrajiškai pradėtas sakinys: „Septintojo angelo laimė slapčia atimta net iš Tėvo, nesgi mes...“; grubus drėgno milo gobtuvas, nurudusi kinų mongolo barzda, prisivėlusi mano gentainių plunksnų (plunksnas jis naktį išspjauna), žvilgsnis surukęs, irzlus, angelų čia nedaug, vienas kitas įzvimbia vidun, bet ir tie dažniau suka ratus saulės spindulių pluošteliuose, labai retai koks rubuilis amūras nutupia ant pranašo lūpų, rečiau nei kartą per šimtmetį, paprastai ankstyvą rudenį, spalį, klebonijoje skerdžiant kiaulę, todėl anas toks sukepęs, tikras asketas, būna, įlekiu bažnyčion patikrinti ar baigė rašyt jis tą sakinį, stengiuos bent sykį per dieną nusišėrusio sparno bige paliesti jo goslią marmūzę, tada jūs žvelgiate bailiai, gerokai sutrikę, jūs priskiriat jam tris šimtus stebuklų ir šiaip didžių darbų, tai jūsų širdies pareiga, rūsti kaip ir aš, kaip beglobis tikėjimas mano – „...mes sutverti kankinti vienas kitą“

trečia nakties

kas dar? Gal nieko. Visi tie ryškūs sapnai
dings kaip į vandenį, neatsiminsiu,
neatkursiu, nesusigrąžinsiu – tai ne senelių
arai Mačiūnuose. Pirmutinė mintis
nubundant: norėčiau išskaistinti sielą,
visa kita bemaž patirta, trečia nakties, o aš
vartaus, neužmiegu, nutvilkė:

toji mergina kuri mėgsta
mano poeziją po vidurinės ketina
eit vienuolynan

vilkpėdės

jau temsta, toloka nuo plento pareiti
per žydintį klonį nukreivintas takas
juo grįžtanti krikšto mama dar mergaitė
ir neša ją vilkpėdžių kvapas

priešsapnio žybsneliai: agatas

li bo ir sokrato
balsai lyg pro miegą
iš aklo agato
li bo ir sokrato
– jis nieko nemato
– jis mato net Nieką
li bo ir sokrato
balsai lyg pro miegą

* * *

ramiai taip ramiai

„taip tik
motinos
siuvinio
angelas
duobę
tau
kastų“

dienos gilėja

lengvas pašnekesys

J. Č.

karčiąją taurę gerti
kas ten vienas kaip pirštas
bando kūną užtarti
baisiu balsu lyg iš irštvos

ledjūrę perskėlęs kmynas
kmyną tardantis vėjas
sukristalėjęs vynas
– pats tu sujėzusėjęs

ogi mėnuo pro celės langelį

temstant celėse nuleisime rankas
prieše mano kas mums lieka kai nelieka
nieko švento ir nešvento nieko
juk privalo likt kažkas bet kas
– ogi niekas, tarė mėnuo
– irgi daiktas
niekad nepradėtas visad baigtas
priešo celėje atsiliepė kažkas

tolimas

mirti nereikia net rudenį...
AIDAS MARČĖNAS

pasaulis tas kuriam nė nebuvau
tik ant kepurės krašto pasėdėjau
nukoręs kojas vandenin, vorai rudieji
ant mano kaklo blykčiojo, žalsviau

nei ajerynai nėščios moterys giedojo
tiktai iš čia jas dar išgirst gali
kaip skardžiai gieda
o kaip tykiai
kad ruduo jau
nelyg iš ten iš kur ruduo toli

apsiaustis

pūga, neryškūs kuorai pilies
būrys prie vartų, klūpo, šeši angelai
trimituoja kariškai tiksliai, klūpo aklai
sunkiai, septintam ant gerklės

tąryt

– kas?
– gruodžio pasaka

ilga plonytė cigaretė
kaip ledas perregimi pirštai
galiu ugnies pasiūlyt, ledi?
taip, rūkas šiandien tirštas

orkestras? dieviškas orkestras
ir pokylis, infantės tango
o rūkas – iš tiesų už lango
beveik ištirpo miestas

ar sniegas – ne, langinė girgžda
praeiviai? gruodis, ko norėti
ilga plonytė cigaretė

taip, rūkas tąryt buvo tirštas

* * *

kas liko? trys langai, įmirkus pieva
vakarė ji taip nuožmiai iriasi prieš vėją
tušti namai korėta prietema ir tėve
nuo spalio žvilgsnių veidrodžiai susidėvėję

paskyrimas

šoną pervėrus šaka
šnervėj kadagio saga

sudraskytoj rankoj skydas
varge irgi sudraskytas

pakrūmėj akim velėnos
šiaudas guli ten, verlenas

apie būtį

mintis? gražiausia – išlenkta kaip burė
jūs klausiat apie viltį? šįryt neturiu
o ta kurią turiu pati būties neturi
ak apie būtį klausiat?.. pusė keturių

toks siauras upelis o mano

toks siauras upelis o mano
centurionų žirgai trypia iš nekantrumo mano narsieji
legionai pasiruošę skerdynėms ir šlovei bet aš esu
vienas nes tai ne anas Rubikonas,
Viešpatie

užu šio – jau tava karalystė

meistras

aš pasiūsiu tau suknelę gražią gražią
iš vakarės verpetuojančių miražų

brėkštančioj lapijoj nuometą nuausiu
iš siūlelių miros kvapo iš ploniausių

jeigu nori – bus lengvesnis užu mirtį
duok tik kirvį pirštams nusikirsti

pokylis

nejučia, vien drabužiais, kits kitą
gal prieš tūkstantį metų gal tik
šito šimtmečio pirmąjį rytą
paskutinio kadrilio spūsty
ant parketo vėduoklė nukrito
paslapčia, pavojingai arti

hiperrealybė

– atminties graviūra –

Beržynas. Ežeras. Pirtis.
Dvi bitės. Mėgdžioja Vivaldį.
Raudona valtis. Atspindys.
Ryškesnis už valtį.

* * *

nusviro rankos ir galva nusviro
ant rankų ant nusvirusių – perniek
šaukiau garsiau nei Jonas savo tyruos
ir štai kas liko po visam iš vyro
tik tiek

: namai?

... ir tyla užlieja pievą
ir tyloj toj savo pienę
tyliai šlamščia triušis

iš ežero čia kyla saulė, vakarais
ji sėda ant kalvos užu bažnyčios medžių
dairaus į šlaitą – gal sakau kuriais
laipteliais šįsyk ir sulauksiu svečio
greičiau nei tos kuri vis vien pareis

čia buvo gera man, dabar gūdu
vienatvė karį užspeitė į kampą
o gal ir ne vienatvė... nerandu
net žodžio tam kas sužavi ir tampa
tą patį mirksnį žavesio nuodu

apkarto šis gyvenimas bet vis
dar tingiai muistaus neskubu išeiti
ruduo artėja ryt poryt atvės
ir ežeras paleis iš glėbio tą mergaitę
kuri antai tarp meldų spurda lyg žuvis

čionai grįžau ne už skriaudas atsiprašyt
veikiau pakviest į šiurkščią savo sielą
mergaitę triušį varpo gausmą šį
patirt ne kančią – lengvą lengvą gėlą
ir pirmą kartą jai ištart: esi graži

graži kai vaikiškai sutrikusiai liūdnai
man kalvą atveri meldyną vėjo gūsį
čia buvo gera man bet jau seniai seniai
dabar kančioj gūdžioji mano pusė
šviesiosios ilgis, lenkias jai žemai

čia buvo gera man bet ar tikrai čionai?

Sekminių ryto rožės

1. Iš Brėkšmos Knygos

dar pradžia tik, ir oras dar dilgsi
rąžos rožė, pro plyšį vokų
įsileidžia vidun Dievo žvilgsnį
ir nužvelgia pasaulį dvelksmu

žavesys tykiai švintančio krūmo
du žiedai septyni devyni
angeliškiausio vaiskumo
beveik nekruvini

2. Iš Karalių Knygos

„vokus pravėrus sapno snaigę sukuždėk
ir be jokių dvejonių visą savo laiką
aš atiduosiu Tau...“

„mielasis, laiko reikia man tik tiek
kiek trunka tai ko Tavo sapnui reikia...“

* * *

kas palaidojo, Judai, tave?
tu, Marija, Magdalos karvyte
bet kodėl? gal tiesiog
turėjai tai padaryti

buvau graži? nežinau
o sidabras? sidabras žiba
ar sunku apgauti? taip
tačiau tik teisybe

epitafijos vietoj

Plynė. Du varanai ir varnas
    krikščioni gali būt ramus
čia ilsis tas kurio vardas
    pro jokį akmenį neprasimuš

III

prisnūdęs fotelyje moterį regėjo
kimokas balsas, matinis, klevai
prisiminė tą balsą tą alėją
tik žodžių ne o taip! tuomet lengvai

jam buvo leista saulę ir pasaulį
rimuoti ir kaip dievui nejučia
sujungti nieko naujo po šia saule
su kiek daug naujo šįryt ir po šia

nubudęs klausės vėtros buvo keista
kad moteris kad jam kad šit langan
lietus barbena ir kad buvo leista
ilgai ilgai jam buvo keista man

sala

– Villon'o motyvas –

mergišius girtas valkata vagis
kai kilpą nėrė privariau į kelnes
prieš kraujui ūžtelint į kuiliškas akis
ne Dievas buvo lūpose bet velnias

maniau karosiu čia prasmirdęs amžinai
prasčioko violetinį liežuvį
iškišęs žydui lenkui ir lietuviui
visiems kad juos kur griausmas! tik ūmai –

vaiski šviesa... žydrynė okeano...
sala, balta viršūnė, slėniai du
vienam aušra kitam vakarė ganos
jas sergsti liūtas vaikštantis krantu

ir tykūs kažkieno balsai pavėjui
nuo rūmų pusės – kuždasi vogčia
tarnai sustoję spengiančioj alėjoj
– kur laidosime princą?
– liepė čia

* * *

tokią gilią tokią šaltą žiemą
kai ne garas virto iš burnos
bet žirafos laigančios ražienom
salos ir fregatos burių nėriniuos
ėjo vaikas pamiške, pasukęs
ilgesniu keliu ir tuos vaizdus
matė tik jį lydintis lapiukas –
baltas baltas baltas tris kartus

turinys

Kleboniškio sonetas 7

pašnekesiai, vėlyvieji

medituoju retai... 10
kirvio darbas 11
mergaitė, vardu Zhuangzi 12
vėl padaugino raminančiųjų... 13
gudrus išmislas dviratis... 14
nunc et in hora mortis nostrae 15
tiltas 16
davė ir dribtelėjo... 17
dieviškos slėpynės 18
daržuose aukštynkojo 19
štai vakaras ateina... 20
BMW 21
beveik pageltus fotografija 22
eilutės vidury akis ūmai sustabdo... 23
pašnekesys lapkričio pradžioje 24
irgi 25
moteris o gal apie sielą 26
eilėraštis apie prasilenkiantį laiką 27
jaunas gyreis... 28
šerkšnoti skalbiniai 29
Nyka Dangus 30
sniego pusnys kieme ir staliukas... 31

gal tu ir išlošei... 32
drugelis, ar kas ten toks 33
būtų gražus eilėraštis 34
sninga Ugnei 35
Mk 16, 1 36
vėlyvieji 37
skrynelė Kotrinoms gaudyti 38
Augustinas, Anzelmas, Tomas Akvinietis,
Descartes'as, Kantas etc. 39
aš mirsiu rudenį... 40
poezijos menas, vėlyvasis 41
lietus ir moteris 42
lengvai gyvenimas mano... 43
Vilnius, arba vandens forma 44
kapinaitės ant kairiojo neries šlaito 45
valtininkas 46
adresas 47
„...tikiu tave šerkšne... 48
dabar paklausyk... 49

karvedys pavargo nugalėti

2001-ieji. Patikslinimas 52
ar mums verta keliauti toliau?.. 53
kalytė 54
senas motyvas 55

capricciozo 56
rugpjūtis artinas ruduo... 57
Lozorius 58
upelis, pieva... 59
politika 60
vi-durnaktis 61
Pr 4, 2 62
meilės daina 63
uola prie upės 64
vos juntamas salsvas... 65
lietaus ir saulės siuvinys 66
kitoks ruduo, arba bendraties paslaptingumas 67
Septintasis angelas 68
trečia nakties 69
vilkpėdės 70
priešsapnio žybsneliai: agatas 71
ramiai taip ramiai... 72
lengvas pašnekesys 73
ogi mėnuo pro celės langelį 74
tolimas 75
apsiaustis 76
tąryt 77
kas liko? trys langai... 78
paskyrimas 79
apie būtį 80
toks siauras upelis o mano 81

meistras 82
pokylis 83
hiperrealybė 84
nusviro rankos ir galva nusviro... 85
: namai? 86
Sekminių ryto rožės
1. Iš Brėkšmos Knygos 88
2. Iš Karalių Knygos 89
kas palaidojo, Judai, tave?.. 90
epitafijos vietoj 91

III

prisnūdęs fotelyje moterį regėjo... 94
sala 95
tokią gilią tokią šaltą žiemą... 96

Kajokas, Donaldas
Ka-167

Karvedys pavargo nugalėti: eilėraščiai / Donaldas Kajokas. – Vilnius: Lietuvos rašytojų sąjungos leidykla, 2005. – 100 p. – / Nacionalinės kultūros ir meno premijos laureatai, kn. 10 /
ISBN 9986-39-383-3
Nacionalinės kultūros ir meno premijos laureato nauji eilėraščiai. „Kadaise buvau prisijaukinęs / subtiliąją žodžio meistrystę", – rašo poetas viename eilėraštyje. Ir pratęsia: „metas / prisipratint ir jos seserį / dvynę – šerpetotą moteriškutę". Taip galima apibrėžti kūrybos permainų kryptį.
UDK 888.2-1

Donaldas KAJOKAS
Karvedys pavargo nugalėti
Eilėraščiai

Autoriaus redakcija
Iliustracijos Jūratės Stauskaitės
Apipavidalinimas Romo Oranto
Korektorė Palmira Mikėnaitė
Maketavo Dalia Kavaliūnaitė

2005 04 11. 1,1 leidyb. apsk. l. Užsakymas 1088.
Tiražas 1000. 531-oji leidyklos knyga.
Išleido Lietuvos rašytojų sąjungos leidykla,
K. Sirvydo 6, LT-01101 Vilnius.
www.rsleidykla.lt / info@rsleidykla.lt
Spausdino AB „Spauda",
Laisvės pr. 60, LT-05120 Vilnius.

Knygų seriją
NACIONALINĖS KULTŪROS IR MENO PREMIJOS LAUREATAI leidžiame nuo 2001 m. Šių knygų – rinktinių ir naujų kūrinių – išleidimą remia Kultūros ministerija, atsižvelgdama į Nacionalinių kultūros ir meno premijų komiteto, taip pat į Literatūros ir leidybos ekspertų komisijos rekomendacijas. Lietuvoje aukščiausią meninį apdovanojimą pelniusių rašytojų knygos yra šiuolaikinės lietuvių literatūros lobynas, kurį gali kaupti kiekvienas skaitytojas. Šioje knygų serijoje jau išleista:

Sigitas Geda. *Sokratas kalbasi su vėju*. 2001
Marcelijus Martinaitis. *Tolstantis*. 2002
Donaldas Kajokas. *Lietaus migla Lu kalne*. 2002
Justinas Marcinkevičius. *Dienos drobulė*. 2002
Jonas Juškaitis. *Eglė vasaros naktį*. 2003
Jonas Strielkūnas. *Ligi dvyliktos*. 2003
Sigitas Geda. *Adolėlio kalendoriai*. 2003
Kornelijus Platelis. *Palimpsestai*. 2004
Tomas Venclova. *Sankirta*. 2005

Serijos leidiniai numeruojami.
Donaldo Kajoko *Karvedys pavargo nugalėti* – dešimtoji jos knyga.

ISBN 9986-39-383-3

Donkojotas

trečia nakties

Pirmutinė mintis
nubundant: norėčiau išskaistinti sielą